

TPI PARTEIKOMITEE
REKTORAADI
ELKNÜ KOMITEE JA
AMETI ÜHISKONNAD
MAALEKANDED

TALLINNA
PÕLDEHNIK

Nr. 34 (688)

Reedel, 17. novembril 1972

XXIV AASTAKÄIK

ÜHISES PERES NSVL - 50

Teaduslik töö meie instituudis toimub 45-s kateedris, 6-s probleem- ja 4-s tootmisharu-laboratooriumis. Teaduslikust tööst võab osa 520 õppejõudu, üle 300 teadusliku töötaja ja inseneri. Käesoleval ajal on 80

neist 2244 üliõpilast päevasest osakonnast, s.o. 53% kogu päevase osakonna üliõpilaste arvust.

Selliste arvude esitamist võiks jätkata. Mis siis peitub nende taga? Esiteks tähendavad need arvud vabariigi üht suurimat uurimisasutust üldse, teiseks ka laialdasi ja tihedaid side-meid meie kodumaa kõigi viie-

Tahaks peatuda veel ühel tähtsal teadusliku koostöö vormil, s.o. osavõtt mitmesugustest teaduslikest sümposioonidest, konverentsidest ja näitustest. Ei möödu peaaegu ainsatki nädalat, kus mõni meie instituudi töötaja ei võtaks osa kas üleliidulisest, vabariiklikust või mõnest teisest teaduslikust nõupidamisest. Kuid meie osa ei

TEADUSLIKUST TÖÖST JA SELLEALASTEST SIDEMETEST

teema raames teostamisel 424 riigieelarvelist ja 129 lepingulist teaduslikku uurimistööd. Lepinguliste teaduslike uurimistööde maht on viimase 5 aasta jooksul kasvanud enam kui 2 korda. 1972. aasta plaan näeb ette lepinguliste uurimistööde teostamist 1700 rubla ulatuses, kuid juba praegu võib öelda, et see plaan ületatakse tunduvalt. Rahvamajanduse juurutatakse igal aastal 30-40 lõpetatud teadusliku tööd, mille tulemusel saadav maanduslik efekt näiteks 1970. a. moodustas 5.916,5 rubla, s.o. 2,5 rubla ökonoomiat iga uurimistööks kulutatud rubla kohta. Möödunud aastal võitis teaduslikust tööst osa 3113 üliõpilast,

teistkümmet liiduvabariigi kõrgemate koolide, uurimisasutuste ja ettevõtete. On ju paljude tööde eelajaks mitmesugused organisatsioonid väljaspool meie vabariiki. Kuid n.ö. maanduslikud lepingud pole kaugeltki ainus vorm, milles välendub meie instituudi koostöö teiste organisatsioonidega.

Mitmed kateedrid, laboratooriumid ja uurimisgrupid töötavad loos teise meie maa uurimisasutustega loominguks koostöö lepingute alusel. Eriti tahaks siinkohal esile tõsta raadiotehnika kateedri, polükondensatsiooniliste ja san'tar-tehnika problemlaboratooriumi.

piirdu üksnes osavõtuga nendest üritustest, sageli oleme ka ise nende korraldajad. Nii näiteks oktoobri alguses toimus meie instituudis IV üleliiduline sümposioon veekogude isepuhastuse ja veekvaliteedi reguleerimise küsimustes, oktoobri keskpaigas III kõrgemate koolide vaheline ma'andusorganisatsioonide juhtimise teoreetiliste probleemide konverents.

Kuid peale selle — ei möödu peaaegu ainsatki päeva, kus meile ei saabu kirja või meie poole ei pöördu is'kiikult palvega tutvustada meie tehnilisi saavutusi, anda konsultatsiooni.

J. TANNER
TU sektori juhataja

Ühiselamu nr. 3 — parim vabariigis

Möödunud aasta septembris kuulutasid ENSV Ametiühingute Nõukogu presiidium ja ELKNÜ Keskkomitee büroo välja NSVL moodustamise 50 aastapäevale pühendatud vabariikliku ühiselamute vahelise võistlusülevaatus. Nüüd, peale kokkuvõtete tegemist, jõudis meieni meeldiv uudis — esikoht ja 300 rubla preemiat üliõpilaste ühiselamule (nõukogu esimees — Eda Aps). Võit on seda hinnatavam, et esikoht anti välja ainult üks. Auhinnakirjelduse hulgas oli ka meie ühiselamu nr. 1 (nõukogu esimees H. Raivet).

Õnnitleme võitjat! TPI a/u komiteelt preemiaks 300 rubla kultuurinventari muretsemiseks.

Tahaks veel kõikidel ühiselamutele meelde tuletada, et 1. detsember — selleks kuupäevaks teevad teaduskonnade a/u bürood kindlaks parimad ja halvimad toad meie instituudi ühiselamute konkursi I etapis. Nii et päästa on veel mis päästa annab tulemustest võite lugeda detsembrikuu «TP»-s.

J. LAMP
TPI a/u komitee ühiselamute komisjoni esimees

retäri R. Erme ja EKP TPI komitee sekretäri asetäitja dots. H. Krooni ettekanded instituudi üliõpilaste ja õppejõudude tegevusest EÜE-72-s ja ülesannetest EÜE-73 töö korraldamisel.

1972. a. töötas EÜE-s 924 TPI üliõpilast (s.o. 43,3% maleva liikmete üldarvust), sealhulgas juhtivates organites 160 inimest. Töö EÜE-s on saanud kindla koha instituudi üldises õppe-kasvatustöös — laieneb

üliõpilaste silmaring, süvenevad internatsionaalsed sidemed, areneb vastutustunne ja omandatakse iseseisva praktilise töö kogemusi. Tööstus- ja tsiviilehituse erialal on EÜE ühtlasi ka tootmispraktika üheks paremaks vormiks. Hea töö eest ehitusmalevas 1972. a. suvel on 106 TPI üliõpilast esitatud autasude saamiseks.

Otsuses märgitakse ära puudused (nõrga õppeedukusega ja halva käitumisega üliõpilaste võtmine ma'evasse, puudused juhtiva kaadri valikus, keskstaabi ja regioonide staapide mittekiilaldane töö maleva tegevuse kooskõlastamisel instituudiga).

TPI Nõukogu ja parteikomitee võtsid vastu otsuse, kus on tegevusjuhised EÜE-73 töö korraldamiseks instituudis.

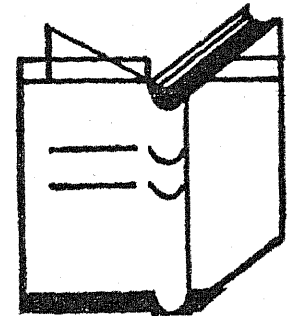
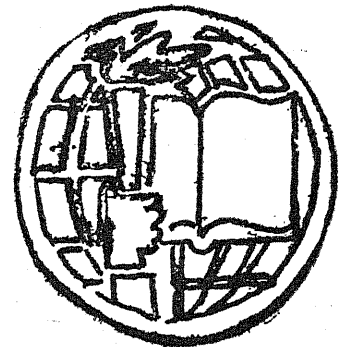
INSTITUUDI NÕUKOGUS ja PARTEIKOMITEES

* Kuulati ära rektor prof. A. Aarna ettekanne uute üliõpilaste vastuvõtu tulemustest 1972. a. Instituudi Nõukogu ja parteikomitee oma ühises otsuses märgivad, et 1972. a. täidetud uute üliõpilaste vastuvõtu plaan päevas ja õhtuses õppevormis, kaugõppe teaduskonnade ei komplekteeritud aga ettenähtud plaani kohaselt (445-st kohast täideti 241). Laekunud avalduste jaotus teaduskonnade ja erialade järgi on ebaühtlane nagu eelmistel aastatel. Erinevalt varasematel aastatel laekus rohkesti avaldusi ehitusteaduskonda, kus kõige enam soovijaid oli tööstus- ja tsiviilehituse erialale (vene õppekeelega — 130, eesti õppekeelega — 126.)

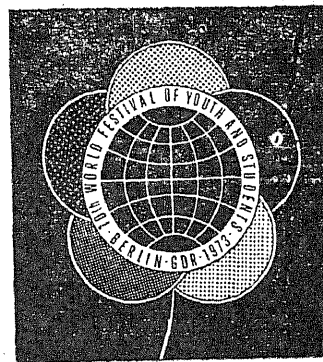
* Instituudi parteikomitee ja nõukogu ühisel istungil kuulati ära ELKNÜ TPI komitee sek-

Täna on rahvusvaheline üliõpilaste päev

„Õige on
teadus,
mis
kindlustab
rahu...“

(RAHVUSVAHELISE
ÜLIÕPILASTE LIIDU
HÜMNIST, MILLE MUU-
SIKA AUTOR ON V. MU-
RADELI, SÕNAD: L. OŠA-
NIN.)

kuidas paremini ellu viia juhtimõtet: «Noorsugu, ühine! Edasi! — rahu, solidaarsuse, rahvusliku iseseisvuse, demokraatia, sotsiaalse õigluse ja parema tuleviku poole!»

X nooroo- ja üliõpilaste festival toimub a'al, mil kogu maailma noorsugu on astunud aktiivselt välja ebaõigluse, rassismi ja teiste sotsiaalsete ning poliitiliste «paikete» vastu. Seetõttu on keske koha festivali programmis omandanud sellised küsimused nagu:

— solidaarsus Vietnam, Laose ja Kambodža kangelaslike rahvastega;

Kümnes ülemaailmne

Rahvusvahelise organi eeri-miskomitee (IPC — International Preparatory Committee) otsusel toimub 28. juulist 5. augustini 1973 SDV pealinnas Berliinis

X ÜLEMAAILMNE
NOOROO- JA ÜLIÕPILASTE
FESTIVAL.

Selle aasta jaanuaris Sofias toimunud IPC istungist võttis osa 35 rahvuslikku ja 4 rahvusvahelist noorsoo- ja üliõpilasteorganisatsiooni, nende hulgas Rahvusvaheline Üliõpilaste Liit, kes on alati olnud üks festivali peorganisatsioonidest.

Berliinis toimuv festival tähistab noorsoo- ja üliõpilaste ühisürituste 25. aastapäeva — toimus ju esimene kohtumine Prahast 1947. aastal. Edasi: Budapest — 1949; Berliin — 1951; Bukarest — 1953; Varssavi — 1955; Moskva — 1957; Viin — 1959; Helsingi — 1962; Sofia — 1968.

Festivalid on kokku toonud miljaroneid noori kogu maailmast; demonstreerinud, et erinevad poliitilised, filosoofilised ja usulised vaated ei sega leidmast üksmeelt võitluses täiuslikuma maailma eest.

Üheksa eelmist festivali on tublisti kaasa aidanud rahvuslike noorsoo- ja üliõpilasteorganisatsioonide töö suunamisele, eriti koloniaalike all elavate noorte hulgas. Kõik eelnevad festivalid on andnud ideid,

— solidaarsus Araabia rahvastega nende võitluses oma maade vabaduse eest;

— noorsoo võitlus fašismi vastu Hispaanias, Portugalis ja Kreekas ning võitlus rahu ja koostöö eest Euroopas.

Nagu eelmisedki üheksa, saab ka kümnes noorsoo- ja üliõpilaste festival kogu maailma noorte üksmeele demonstratsiooniks.

Üliõpilased leiavad võimaluse oma probleemide arutamiseks festivali üliõpilaste programmi raames. Põhiküsimuseks jääb siin üliõpilaskonkreetus haridussüsteemi demokratiseerimisele ja ülemaailmse imperialismi vastu.

Kuid festival ei pea kujunema ainult tõsiste poliitiliste vestluste paigaks. Ka rõõmu peab temas olema. Selle eest hoolitsevad kogu maailmast kokku sõitnud noorte kunstiansamblid ning spordi-delegatsioonid, kes on kutsutud saadetud esinema.

X ülemaailmne noorsoo- ja üliõpilaste festival on suurim noorsooüritus 1973. aastal ja peab oma õnnestumisega kaasa aitama kogu maailma festivaliühenduse arengule ning noorsoo liikumisele ühiseks pe-reks.

Rahvusvahelise Üliõpilaste Liidu väljaandest tõlkinud

K. POLLISINSKI

RAHVUSVAHELISE ÜLIÕPILASTE PÄEVA EEL KORRALDASID MEIE INSTITUUDI ÜHISKONDLIKUD ORGANISATSIIONID JA REKTORAAT VASTUVÕTU ÜLIÕPILASAKTIIVILE SELLEST ÜRITUSEST, M'S ON SAAMAS MEIE MAJAS KENAKS TRADITSIOONIKS, LUGE-GE PIKEMALT JÄRGMISEST «TP»-st.

ÜTÜ möödunud õppeaastal

Septembris selgusid 1971/72. õ.-a. instituudis läbi viidud üliõpilaste teaduslike tööde viimased tulemused. Sellega paigutati ühtlasi punkt 1971/72. õ.-a. üliõpilaste teaduslikele tegevustele ja astuti uude teadusaastasse. Pöördusime TPI ÜTÜ nõukogu esimehe M. Loitve poole ja palusime iseloomustada ÜTÜ tööd möödunud aastal.

Pal'u oli möödunud aastal instituudis ÜTÜ liikmeid?

Möödunud aastal suurenes tunduvalt meie üliõpilaste osavõtt ÜTÜ tööst. Kui 1970. a. kuulus ÜTÜ-sse 33% tudengitest, siis 1971. a. oli see protsent juba 53.

Missugune teaduskond oli möödunud õppeaastal ÜTÜ töös kõige edukam?

Üliõpilaste teaduslik-tehniliste tööde konkursile esitati 1972. a. 419 tööd, millest 132 saadeti edasi vabariiklikule konkursile. 1971. a. oli esitatud töid 363. Kõige enam uurimistöid (158) tegid majandusteaduskonna üliõpilased, kus iga 100 päevase osakonna üliõpilase kohta esitati konkursile 17,1 tööd. Järgnesid elektrotehnika-teaduskond (71 tööd ja esitatud tööde arv iga 100 üli-

õpilase kohta 9,9) ning keemiateaduskond, kus esitatud tööde arv iga 100 üliõpilase kohta oli 8,4. Kateedritest oli kõige edukam arvutumatemaatika (41 tööd) ning tootmise ökonomika ja organiseerimise kateeder (40 tööd). Agarad oldi ka töötuse juhtimise ja planeerimise kateedris (27) ning masinaehituse tehnoloogia kateedris (26 tööd).

Kuidas võeti osa ühiskonnateaduste a.aste tööde konkursist?

Ühiskonnateaduste alaste teaduslike ja referatiivsete tööde konkursid kujunes tänavu eriti osavõturohkeks. Kui 1971. a. esitati teaduslike tööde konkursile 64 ja referatiivsete tööde konkursile 219 tööd, siis tänavu olid need arvud 57 ja 1980. Kõige enam esitati referatiivseid töid teadusliku kommunismi kateedrist — 672. (Möödunud aastal oli kateeder 25 tööga viimane). Järgnesid NLKP ajaloo kateeder 658 (55), poliitökonoomia 339 (97), filosoofia 312 (42).

Ühiskonnateaduste alastest töödtest esitati vabariiklikule konkursile 35 tööd ning üleilmailisele 7, millest 6 auhinna. Möödunud õppeaastal võtsid meie tudengid osa paljudest ÜTÜ konverentsidest väljastpool instituuti. Kõige arvukamalt (50 üliõpilast) esines ettekandega Balti liiduvabariikide ÜTÜ konverentsil Minskis. Esineti veel Moskvas, Riias, Jerevanis, Kaliningradis ja mitmel pool mujal.

Vestles M. MADRUS
TT-71

«Nägemiseni» ja «revanš»

Pidasime sõprusvõistlust Budapesti tehnikauilooliiga. See oli TPI tennisistideperlele esmakordne võimalus võistelda väliskülalistega.

Tundisime suurt huvi külaliste esimese treeningu vastu. Ülatavalt hästi mängisid nad esimere korra kohta võrreldes väljakutel. Nii mõnigi kahtles, kas saame neist jagu. Nurinat põhjustasid pallid, mis võrreldes slazengeridega pidid natuke tuimad olema.

Täp-usvõistluste tennisel avas sm. Bazanov lühikese tervitusega. TPI meeskonna koosseisus võistlesid A. Juhvelt, V. Kirt, Ü. Vatsk, A. Öpik,

R. Reile, U. Heinla, I. Pall ja treenerina V. Topasia. Esimeste mängude lõppedes võis TPI-le ennustada üheksalukat võitu. Alles päeva lõpus said ungarlased esimese võidupunkti. Järgmisel päeval segas mängu kerge vihm. Vaatamata võistlustingimuste raskenemisele tulid võidud kindlalt TPI tudengitele. Päeva lõpus peetud 4 paarismängu andsid ka ühtlasi lõpliku resultaadid 12:4. Tagajärjes peegeldub küll suur paremus, kuid mitmes kohtumises tuli lahendus alles otsustavas etis. Toimunud võistlus oli igati huvitav ja juba järgmisel päeval harjutasid

ungarlased uuesti oma eilsete vastastega, et nüüd juba parmani õppida neid tundma ja valmistada revanšiks.

Ungarlastele meeldis Tallinas vana'inn ja vabaõhumaus. Kohtuti G. Ozerovi, sm. J. Dudkini ja TPI komsomolkomitee esindajatega. Hulgaiselt esitatud küsimused ja pärimised näitasid ühtlasi, kui tsisisel old küllalised huvitatud meie tudengite elust.

Lennujaamas jäid kõlama kaks sõna: «nägemiseni» ja «revanš». Tore, kui taolisi võistlusi toimuks TPI tenniseperele sagedamini

H. TIMUSK, TR-51

V A J A L I K A J A K I R I

See ajakiri peaks olema iga ühingu «Teadus» liikme, iga õppeõu ja igapäevase laual kes tegeleb või kavatseb tegelema lakata suulise propaganda ning loengulis» tööga «Словно жерло» avaldab teaduslikke oodilisi matriale, artikleid, loenguid, spetsialistide konsultatsioone ühiskondlik-politilise ja teadusliku elu probleemide alal. Tema lehekülgedel jutustatakse suulise propaganda kogemustest, lektorite sterlikkuse probleemidest, regulaarselt esinevad seal meie

maa poliitikatõelised, teadlased, ministrid, juhtivad sõjaväelased, partei- ametiühingute ja komsomolitõetajad, rahvaülikoolide õppejõud, kogemurd lektorid, meiodikud, ühingu «Teadus» organisatsioonid töötajad. A'akirja rubriigid on: «Artiklid», «Loengud», «Konsultatsioonid», «Ela'anduslik lektorium», «Juriidiline lektorium», «Teadus ja ühiskondlik progress», «Kogemus ja praktika», «Miljonite ülikool», «Propaganda tehnilised organiseerimise probleemid»,

«Noore lektori kool», «Vene keele praktikum», «Arvud ja faktid», «Propaganda teinilised vahendid», «Näitlikud õppevahendid» jt.

A'akirja «Словно жерло» vabamüügil ei ole, kuid tellida saate teda meie kateedri ühiskondlike aakirjandusele võtate kaudu kuni 25 novembrini k. a. Seni ilmunud numbritega on võimalik tutvuda ruumis III-208 (ühing «Teadus»).

E. OJASILD

ASTAPÄEVAD tagasi ilmus «Tallinna Politehnika» samalaadse peal kirjaga artikkel, tookord muljetega Dochnaumeitropolist Budapestist. Selsamal ajal viibis autor Kõrgema ja Kekekarihariduse Ministeeriumi lahel volil juba uuel reisil tutvumaks õppetööga Saksa DV juhtivas tehnikahariduskeskuses — Dresdeni Tehnikauniversiteedis («Tehnikauilooli») ei piisa öelda, sest Hochschule on midagi vähemat kui Universität. Üldise kirjaoskuse ja reismuljete devalvatsiooni ajastul jätan isiklikku mäluosalve ja diaposiitvikarpidesse puhkama muljed tuhandest töösunud kunstidelinnast, Prager Strasse modernsest ehitusansamblist, veritsevi südami ka mälestuse sügisvärvides lõõmavaist Saksi Alpidest.

Koondagem taas tähelepanu ühele õppetehnika valdkonnale — audiovisuaalsele vahendele, lähtudes Dresdenis nähtust ja lisades sellele Magdeburgis ning Berliinis kogetu.

Millestki peab alustama. Olgu selleks

KIRJUTUSPROJEKTOR.

mis üksjagu eredalt meelde jää. Selle ka «optiliseks tahvliks» kutsutud riista näidiseaga tutvub iga TPI rebane füüsikaauditooriumis. Saksa DV-s alustati mõne aasta eest kirjutusprojektorite «Polylux» tootmist. Nagu juuresolevalt pildilt näha, on seade igati kaasaegse välismuse ja ka ehitusega. Valgusallikaks on 600-vattine kvartshalogenlamp, mis võimaldab — nagu ise veendusin — 500-kohalises auditooriumis normaalse üldvalgustatuse juures igati rahuldavalt suurt ja heledat projektsioonpilti saada. Kirjutuspind on 25x25 cm, niisiis meie füüsikute seadme omast hea tüki toelam. Kuijüte ühtlase valgustatuse eest hoolitab jaapani päritoluga plastmasskonduktor; tänu tema'le ning plastmasskerele on riist kerge, igatahes hõlpsamini ühest ruumist teise taastav kui meie diaprosjektor «Proton».

«Polyluxi» kasutav lektor ei kirjuta oma kriitumisi klaasile, vaid poliüetüleenki'ele. Kasutada võib nii üksikuid paksema raam'iga foolioide, mida h'ijem taas puhastada saab, kui ka kumme meetri pikkust kassetti keritud fooliointi. Näein, kuidas lektor asutas loengule

minema, võttes portfelli täiskirjutatud foolioga kasseti. «Kas kodus ette valmistatud?» küsisin. «Tõepoolest, mõnikord kirjutati lindi täis kodus loengut ette valmistades,» kuulsin vastuseks. «Seekord on mul aga lihtsalt möödunud-aastane lint kaasas; vaatasin ta läbi ja teigin paar täiendust.» Näib üsna mugav moodus olevat.

Konverentsietekanne Magdeburgis andis võimaluse ka enesel kirjutusprojektorit juures kätt proovida. Kirjutusvahendiks on viltpliiats või rasvapliiats. Paraku pole sakslastel sentajani sarjaproteendiliseks rahuldavat kirjutusvahendit. Viltpliiatsikiri läheb libedal fooliopinna kergesti laiali; rasvapliiatsi jälg on hästi püsiv, ent

ha meie TÖT sefi Jaan Vaitmaa käes.

Mitte asjata ei nimetanud ma keskkoolimaterjale; Saksa DV keskkoolides on «Polylux» saanud tavaliseks töövahendiks. Mis puutub ülikoolidesse, siis on kirjutusprojektor näiteks Dresdenis või Magdeburgis juba sama igapäevane nagu varem kriit ja tahvel. Eks selle vahendi kasuks räägi ka meie füüsikute kogemused; pole ju senijani füüsikaauditooriumis lisaks kirjutusprojektorile traditsioonilist tahvli üles pandud.

Kaasaegses üldkasutatavate auditooriumidega ülikoolihoones tuleb «Polyluxi» ja temataoliste suureks eeliseks lugeda transporditavust. Kohtkindel seade nõuab auditooriumi lukushoid-

AUDIOVISUAALSET — SEEKORD ELBE TANDRILT

U. A G U R

pisut vähe kontrastne. Keemikutel jätkub veel nuputamist.

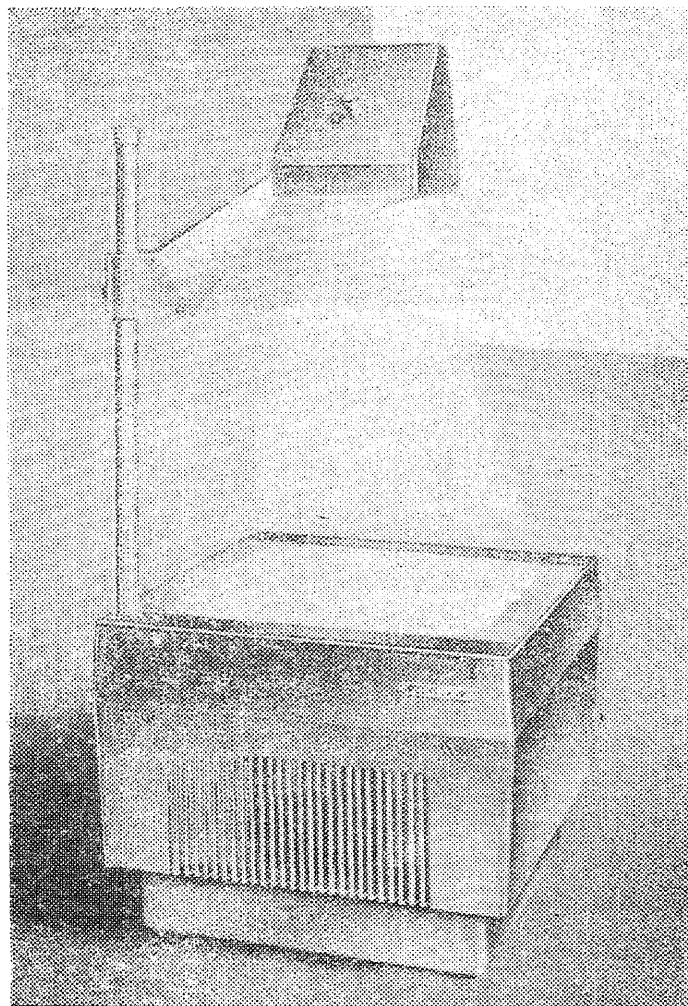
Berliinis Unter den Lindenil asuva õppevahendite kaupluse aknal nägin keskkoolide tarbeks massiliselt toodetavaid õppematerjale «Polyluxiga» kasutamiseks: sääl oli mitmes värvis trükitud jooniseid kui ka vastavale alusele monteeritud lamedaid mehhanisme, mille abil saab demonstreerida geometria konstruktsioone ja sõltuvusi või füüsikaseadusi. Eriti huvitavad olid mitmekihilised fooliod (overlays). Raami külge on servapidi kinnitatud kolm-neli või rohkemgi fooliot, millele trükitud mitmes värvis joonised üksteisega kattumisel ühise terviku moodustavad. Näiteks võib alumisel lehel olla kujutatud geomeetiline algjuund, järgmistel üha uued abijoonete rühmad ja konstruktsioonietapid; lehti ükshaaval «peale klappides» demonstreerime vaevata konstruktsiooni käiku. Samuti võib aluslehel olla mingi seadme üldskeem, järgmistel üha uued detailid jne. Võimalusi kui palju. Overlay-komplekti näidist võib nä-

mist või vähemalt suurt ja kohmakat lukustatavat kappi; kohe tekiksid tulinad võtmega ning sekeldamine iga rikke korral süüdlast ja parandajat otsides — ning pea neid rikkeid ei tule, kui riist käib käest kätte. «Polylux» aga seisab kateedris oma käe järgi, oma laborantide hoole all, ning võetakse loengule minnes lihtsalt kaasa, sest kuus kilo pole vähemalt meesõppejõule mingi raskus. (Või siis nii, nagu nägin Dresdenis: enne loengut veeretab assistent professori kabinetist auditooriumi «serveerimislaustolise vankri «Polyluxi», raamatutekonseptide ja muu varandusega.

Kirjutusprojektorit nägin Dresdenis esimest korda kasutatavat informatsioonitehnika sektiiooni Barkhauseni-saalis, mis on Saksa DV ülikoolidele iseloomuliku

MAKSIAUDITOORIUMI

tüüpiline esindaja. Nende ülikoolides on õppeplaani rohkem ühtlustatud kui meil, mistõttu saab pidada loenguid väga suurtele voorudele, eriti sää-

rastes üldainetes nagu matemaatika, füüsika, ühiskonnateadused, elektrotehnika üldkursus jms. Eeldused suure vooru loenguteks realiseeritakse täiel määral: loengud 400—600 üliõpilasele on Dresdeni Tehnikauniversiteedis tavalised Nende pidamiseks on igal sektiioonil üks-kaks vattava mahutavusega maksiauditooriumi. Tõsi küll, massiloengute pedagoogilise tõhususe üle vaieldakse, ent peetakse seda paratamatuks nähtuseks, sest vastasel korral õppejõudude koormus osutuks lubamatult suureks. Iatahes tuleb tunnustada, et niihäti läbimõeldud meetodilise korraldusega kui ka auditooriumide otstarbekas sisustamisega oskavad sakslased säärestest loengutest tubli efekti välja pigistada.

Metoodikast mõni teine kord, seekord aga Barkhauseni-saalist, kus kuulatakse loenguid informatsiooniteooriast, üldelektrotehnikast ja muist automaatika ja elektroonikaga seotud distsipliinidest. Auditoorium koos avara vestibüüli, riidehoiu ja abiruumidega moodustab iseseisva hoone juurdeehitusena sektiiooni põhikorpuselise ning lasti käiku 1963. aastal. 500 kohaga auditoorium on kujundatud enam-vähem traditsioonilise amfiteatrina, kergelt kaarduvad pingiridadega. Audiovisuaalne varustus on kõrgel tasemel — sellepärast me siinkohal saalist juttu teemegi.

(järg 4. lk.)

OMA SILM ON KUNINGAS

Pildid, mis sellele leheküljel näha, on Tartu võimlejatelt. Mõõdunud kevadel esinesid nad meie aulas ja «TP»-s oli neist samuti juttu Tagantjärele oli kuulda nii kiidusõnu kui arvamist, et suur ja avar TPI aula on meeletu loomi-

seks ikka liiga suur ja avar. Eeloleval nädalavahetusel on võimlemistrupp Reet Kudu ettevõtmisel jälle Tallinnas, seekord TPedl saalis esinemas. Mingem vaatama — oma silm olevat kuningas!

KONTSERTSAAL DAUGAVA KALDAL

Paar-kolm korda nädalas lööb Riia vanalinn helisema Toomkiriku orel (fctol) helidest. Lõpuks ometi sai teoks mu ammune unistus — pääsesin kuulama üht Euroopa kuulsamaist oreleist.

Riia Toomkiriku orel on ehitatud aastail 1313—1384. Orelil 6768 viilet on jaotatud 127 registriks. Metallist ja puidust valmistatud viiled on andmaks väga erinevaid toone mõtlemistki erinevad — pikim kümme meetrit pikk, lühim kolmeteistkümmene millimeetri rünn. Viis klaviatuuri avavad orelikunstnike e loiad võimalt seel mitmekesiste helide maailma tungimiseks.

Riia Toomkiriku ehitamist alustati 10 aastat p.ale Riia linna a utamist — 1211. aastal. Poolsada aastat hiljem sai kirik valmis. Hoonet laiendati ja ehitati ka kõrgemaks XV ja XVI sajandil, suured ümberehitused on toimunud ka XV II —XIX sajandil, nii et süülselt on tegu romaani ja gooti stiilide ning baroki ja modernismi seguga.

Viimase sõja päevil hõvis suur osa orelist. Orel taheti v. d.ada Saksamaale ja jõuti juba ära viia 765 metallviilet.

Praegusesse olekusse viidi orel ja Toomkiriku hoonet kolmeaastase restaureerimistööga aastail 1959—1962. Veidi enam

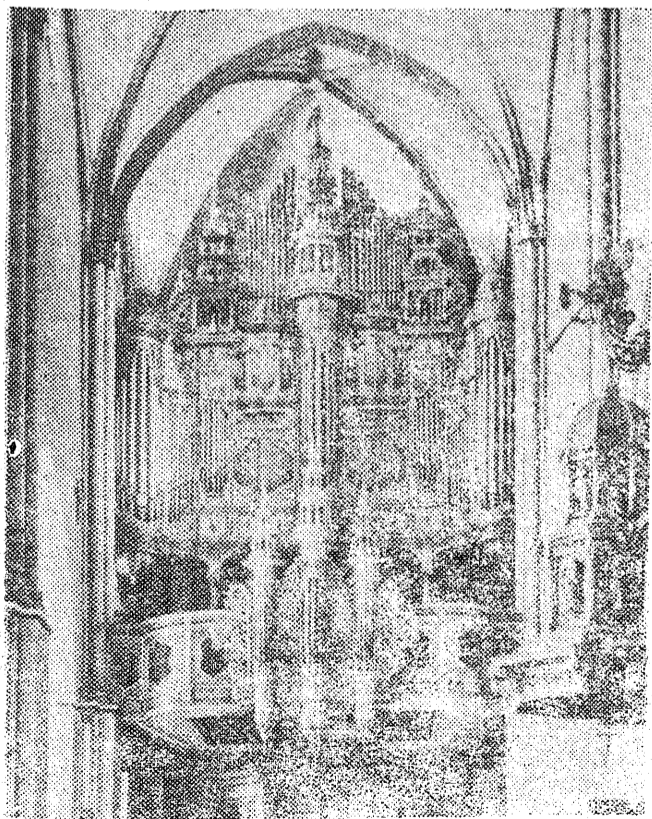
kui kümne aasta eest, 16 juunil 1962, avati Toome kontsertsaal. Nii sai Riias üks orelikunstnike keskusi L. idus. Kontserte on seal andnud enam kui 60 orelkunsnikku Nõukogude maalt, Tšehhoslovakiast, Poolast, Ungarist, Rumeeniast, Saksa DV-st ja Saksa FV-st, Prantusmaalt, Ingismaalt, Belgias, Rootsis ja Soomes. Väga hinnatud on meie vabariigi orelikunstnike kontserdid Müürilehtedelt võis lugeda, et 25. oktoobril mängis taas Hugo Lepnurm.

Mitte üksnes orelikunstnikud ei kasuta seda imehea akustikaga rohkesti kui tuhandekohalist kontsertsaali. Seal esinevad tihti orkestrid ja koorid Lätist ja kaugemaltki, eriti populaarne on Toome kontsertsaal kammeransambli seas.

Kontserdi vaheajal saavad külastajad jalutada kõrvale csuras kloostriaias, kus on eksponeeritud keskaegset Riia meenutav näitus.

Riia Toomkiriku populaarsusest räägib see, et ükski turist ei taha lahkuda Riias, k. m. mata kontserdil Toomkirikus; et piletid neile kontsertidele on defitsiitsemad Riias, et a. st. an. külastajate arv ületab tublisti kahesaja tuhande piiri...

NEEME VELLEND
KÜ-51

VALGED ELEVANDID

Ärgu lugeja arvaku, et india ja aafrika elevandid on sugulasi juurde saanud. Niisuguseid sugulasi, kellest praegu juttu tuleb, ei ikka keegi endale, ka curäärsed elevandid mitte. Kahjuks liiguvad need, kes teavad ei austa ja keda selle nimega tituleeritakse, meie endi hulgas. Aga ma arvan siiski, et elevandid ei solvu, seda enam, kui sellest loost asjale kasu tuleb.

Igäiks meist on võinud tähele panna, kui palju vaeva nähakse Mustamäel muruga. Aga cmeti on siin kõige rohkem tseteid! Kes neid teid küll tallevad? Loomulikult inimesed, kes ei hinda teiste inimeste töövaeva ega ilu enda ümber.

Sel sügisel on mitmele poole tänavate äärde üles pandud murul käimist keelavad sildid, küll eesliga, küll ilma. Aga õnnetuseks on inimesi, kes astuvad ikkagi julgelt keelustava sildi kõrvale murule.

MIS VÕIB PÄHE TULLA TARTUS

Tartus hämmastas mind kõigepealt inimestevaheline suhteline. Ei peeta siin dogmaatilisel kinni autoritaarsest hierarhiast ega komplimentideviisakusest. Lihtsamalt öeldes ei kujuta siinsed kraadide ja aunistustega õppejõud sellist vankumatut seinu, millesse näiteks noorukere neiu harras palve ei suudaks akent raiuda. Ilma hardusetagi leiavad siin kõik ühise keele, rääkimata muidugi tudengitest, kes võivad mõnikord üksteisele küllaltki palju öelda, unustamata aga hetkekski, et nad kannavad nimelt sinist tekkliit.

Paari minuti tee kaugusel jaamast on Tiigi tänav ja hiigelsuur punarestelise hoonet — TRÜ ühiselamu nr. 1. 1948. a. kirjutas Ardi Liives ühes ülikoolilehe numbris nõnda: «Selles Tiigi internadis elavad üliõpilased on huvitatud, mil'jal võetakse /.../ kriitikat tõsiselt ja hakatakse esinevaid puudusi parandama». Mina kui ka teised «tiigikad» võime seega uhked olla, et tänapäeval nii tuntud inimene on kunagi meie ühiselamu pärast südant valutanud. Meie kõik tahame loota, et suudame v.ärikalt tema poolt alustatud jätkata.

«LENINGRADI POLÜTEHNİKUST» LOEME

Leningradi Polütehnilises Instituudis on erilise au sees matkad lahingukuulsusega seotud paikadesse. Sõjalis-patriootilisele korvatus tööle pööratakse suurt tähelepanu. Tänavu sünnisel austati Leningradi b. r. k. e. d. i. kang. l. n. ste mälestust. Üliõpilased läbisid

KAS OLETE JUBA...?

M. Mikiver I «Romeo ja Julia»
M. Mikiver II «Romeo ja Julia»
L. Zeffirelli «Romeo ja Julia»
«Romeo ja Julia» on selleks liig tuntud, et allakirjutaru saaks jätta arvestamata lugeja ülihead teadmised Verona armastajate loost.

Sama on ka iga lavastaja ees seiser probleem, rõi pisu hullemgi — iga vaataja püüab lavat rõi ekraanil näha oma

Enam kui meetripaksuste müüride vahel oli Mari Lill kontrastselt üm ja habras, v. d. d. d. d. oma armastuse eest.

Sel sügisel jõudis siis meieni ka Zeffirelli kauaoodatud filming Verona tragöödiast. Režissöör on püüdnud igati hoida teatriet. n. u. s. e. p. r. o. t. i. t. e. e. r. i. m. i. s. e. s. t. l. i. n. a. l. e. See on ka õnnestunud — paljud episoodid mõ-

IN MEMORIAM ROMEO et JULIA

Romeot ja oma Juliat. Kahe aasta eest võttis selle tuntud teema käsil ER Noorsoot. e. t. e. r. Mikiveri õnn, et ta cmetas angio-itaalia filmingut, mida ekraanidele oodati. Lavastus on visa võitlus vaataja harjumustega, kujunduses pääsevad mõjule rahulikult lehte lugevad tumistajad, ajastu karm ükkõiksus. Näitlejate mängus leiab igäiks pisit seda, mida vaatama-otsima tulnud on. Paljud meie meesost insenerielikud võivad Mari Lille Julias näha ka enla cma...

Teistkordselt kohtume noorte armastajatega peaaegu nende kaasaegse tumistaja juures. c. k. e. l. u. — v. a. b. a. h. u. e. t. e. n. d. u. s. e. l. P. i. r. i. t. a. k. l. o. o. s. t. r. i. v. a. r. e. m. e. i. s. Palju vabadust ja ajastu kõngu li. s. u. n. u. d. t. e. g. e. r. u. s. p. a. i. k. t. ö. i. n. ä. i. t. l. e. j. a. t. e. m. ä. n. g. u. harjumatusel tingitud ebakindlust. Nähtavus ja kuuldavus võinuksid olla paremad.

juvad dokumentaalkaadritena. Kui ei teaks filmikunsti iga, võiks arvata, et kaamerad olid üles seatud juba tollal Veronas.

Palju on vaieldud noorte armastajate noorte osatäitjate valiku üle. Näitlejakogemuste puudumise teeb vast tasa mängu süüsus. Seekordsetes peategelastes ei ole midagi võltsi. 15-aastane Olivia Hussey ja paar aastat vanem Leonhard Whiting armastavad oma armastust just nii, nagu noored seda mõistavad oma aastates.

Küllaltki lühikese ajavahe. m. i. k. u. s. s. i. s. s. e. m. a. h. t. u. s. k. o. l. m. t. u. m. i. s. t. i. g. a. v. e. s. e. a. r. m. a. s. t. u. s. e. g. a. Ühtki neist ei kahetse. Kindlasti vaataks võimaluse korral veel uusigi kontseptsioone sel. l. e. s. t. a. m. m. u. t. t. u. t. t. a. s. t. l. o. o. s. t. J. a. s. o. o. v. i. t. a. k. s. t. e. i. s. e. l. e. g. i. ...

KRISTA HOLM
KÜ-11

Nii mõnigi korral näeme mõnd uneseguse peaga tudengit jooks. m. a. s. ü. h. i. s. e. l. a. m. u. s. t. v. ä. l. j. a. t. r. o. l. l. i. b. u. s. s. i. p. e. a. l. e. N. i. i. d. p. e. a. b. p. ä. ä. s. t. m. a. k. ü. l. l. k. õ. i. g. e. o. t. s. e. m. t. e. e. ü. l. e. m. u. r. u. S. o. o. v. i. t. a. k. s. i. m. e. a. g. a. s. i. i. n. k. i. r. u. s. l. i. s. a. m. i. s. t. s. i. i. s. j. u. a. k. s. j. u. v. e. l. õ. i. g. e. t. e. e. d. p. i. d. i. H. o. m. m. i. k. v. õ. i. m. l. e. m. i. r. e. k. s. s. o. b. i. b. k. a. h. o. m. m. i. k. u. n. e. b. u. s. i. p. e. a. l. e. j. o. o. k. s.!

ASTRID JÜRVEITSON
TP-51

Kee'ed ümbritsevad Tartu üliõpilast igast küljest. Nad vaatavad vastu kõigilt teadetahtlilt, hüüavad kõnepultidest ja jälitavad rühmakaaslaste näol. Ma loodan, et lugeja minu veidi totrast, ent c. l. k. o. r. d. a. k. õ. i. g. e. p. a. r. e. m. i. n. i. i. s. e. l. o. c. m. u. s. t. a. v. a. s. t. k. i. r. j. e. l. d. u. s. e. s. t. a. r. u. s. a. i. Lisaks obligatoorsele eesti, vene, saksa, inglise, soome jt. keeltele kutsutakse sind agaralt õppima prantsuse ja esperanto, rootsi ja hispaania, araabia ja sanskriti, jaapani ja hiina ning veel vähemalt kümnet keelt. Siinjuures on lausa üllatav, et mõni tudeng piirdub

ainult kohustuslike distsipliinidega.

Tartu tudengeid hüüakse «rebasteks» tavade järgi, mis aastasadade jooksul on vähe muutunud.

Raamatuga üldiselt kõvasti lagipähe ei lööda, sest mõistus on kallim vara, mille võib röövida õnnetu paug (õhutus. t. e. h. n. i. k. a. l). Erialadele vastavalt kasutatakse se'leks pühaks toiminguks küll Wiedemanni ära. a. r. v. a. m. a. t. a. õ. p. e. t. l. i. k. k. u. s. õ. n. a. r. a. a. m. a. t. u. t. e. e. s. t. f. i. l. o. l. o. o. g. i. d. e. t. a. r. v. s. S. i. l. v. e. t. i. h. i. r. m. u. s. t. ü. s. e. d. a. t. s. õ. n. a. s. t. i. k. k. u. «i. n. g. l. a. s. t. e. s. t. j. o. o. k. s. D. u. d. e. n. i. t. «s. a. k. s. l. a. s. t. e. s. t. p. ä. h. e. j. a. ... m. i. s. m. a. i. k. k. a. r. o. h. k. e. m. o. s. k. a. n. t. e. d. a. k. u. i. e. t. k. ü. s. i. m. u. r. e. d. n. õ. u. a. v. a. d. l. a. i. a. s. i. l. m. a. r. i. n. g. i. j. a. t. e. r. a. v. a. t. k. e. e. l. t.

Hilisel tunnil istun ma krabirevate lehtede sahinas... TRÜ Teaduslikus Raamatukogus Toomel (iseenesest pikka juttu v. ä. ä. r. t.) ja panen kirja, mis pähe juhtub.

Tartus aga saab pähe tulla küll vaid midagi Tartust.

MART UMMELAS
TRÜ, eesti fil. I

jalgsi enam kui kaksikümne kilomeetri 17. u. Tee mandri. o. r. a. j. a. jõudsid Laadoga kaldale jäätrassi algusesse. Siin, mälestussamba «Purustatud piiramisõngas» juures toimus miting. Üliõpilaste ees esinesid instituudi professorid, õppe-

jõud — Suure Isamaasõja veteranid.

Retkest osa võtnud üliõpilased V. Tšerikov ja A. Danilov kirjutasid oma instituudis häälekandjaks:

«Elu Tee on saanud pühaks paigaks igale leningradlasele, igale meie maa kodanikule.»

